

наприклад, на змагальності.

Виділені чинники професійної діяльності вчителя біології, що працює в сільській школі актуалізують нове бачення інноваційних підходів до змісту педагогічної освіти, розуміння потреби підготовки вчителя природничих дисциплін до профільного навчання, що можливо лише на основі всебічного вивчення досвіду організації освітньо-виховного процесу вишів, які випускають педагогічні кадри, системного виявлення факторів, які впливають на сучасну підготовку майбутнього вчителя біології сільської школи. Зміни у вітчизняній освіті поставили перед навчальними закладами, що здійснюють підготовку вчителів, завдання поглянути на процес вишівської освіти з абсолютно нових позицій: уточнити і багато в чому переосмислити його цілі, зміст, форми і методи навчання.

Література

1. Колмыкова В. А. Особенности подготовки студентов к работе в сельской школе: [Текст] / В. А. Колмыкова, Н. В. Скалон // Проблемы обеспечения качества университетского образования: материалы Всероссийской науч.-метод. конференции (3-4 февраля 2004 г.). - Кемерово: Изд-во Компания ЮНИТИ, 2004. - С. 185-187.
2. Кошіль М. Дослідництво в галузі біології і сільського господарства та його значення в професійному самовизначенні особистості / М. Кошіль // Рідна школа. - 2008. - №7-8. - С.23-24.
3. Латюшин В. В. О реализации принципа связи обучения с жизнью в процессе преподавания биологии / В. В. Латюшин // Биология в школе. - 2009. - №3. - С. 17.

МЕТОДИКА ФОРМУВАННЯ «ПОРТФОЛІО» НАВЧАЛЬНИХ ДОСЯГНЕНЬ ШКОЛЯРІВ

Петрович Т. (м. Полтава)

Технології, які об'єднуються назвою «Портфель учня», сприяють формуванню необхідних навичок рефлексії, тобто самоспостереження, роздуму. «Портфель учня» - інструмент самооцінки власної пізнавальної, творчої праці учня, рефлексії його власної діяльності. Створення портфоліо допомагає учням осмислити результати своєї діяльності і дає змогу вчителю залучити їх до планування нових цілей, реально показати прогрес у навчанні. Система навчання за принципом «портфоліо» створює умови для диференціації та індивідуалізації процесу навчання, для самостійності учня.

В Україні виконано низку наукових досліджень з проблем технології портфоліо в освіті. Найбільш вагомий внесок в дослідження цієї теми зробили: Біляковська О., Васильченко Л., Новікова Т., Пінська М. та інші.

Матеріал портфоліо збирається не один рік, а протягом усього періоду навчання. Яким би не був вид портфоліо, він представляє собою набір матеріалів, структурованих певним чином. Великі блоки матеріалів називаються розділами, усередині них виділяють рубрики. Кількість розділів та рубрик, а також їх тематика визначаються не тільки учителем, але й учнем.

Частіш за все, для створення портфоліо потрібна папка «на кільцях» (звичайна або архівна), що наповнена файлами з перфорацією. Бажано використовувати різноформатні файли для зберігання документів чи робіт формату А4, А5 і А3. Додатково можна вкласти відокремлювачі, що допоможуть структурувати папку за підрозділами [4].

Класичний портфоліо складається з чотирьох розділів [2]:

- «Портрет» - представляє інформацію про автора портфоліо;

- «Колектор» - уміщує матеріали, авторство яких не належить учневі;
- «Робочі матеріали» - усі матеріали, створені і систематизовані учнем;
- «Досягнення» - демонструють успіхи, кращі, на думку учня, результати.

Кожен матеріал чи група матеріалів, розміщених у портфоліо, супроводжується коротким рефлексивним коментарем учня (що вийшло, про що свідчить, як може бути використано, які помилки допущені і що з ними можна зробити...). Коментарі не повинні бути великими за обсягом, найчастіше достатньо одного-двох речень [1].

Традиційне портфоліо представляє собою колекцію робіт, метою яких є демонстрація навчальних досягнень школяра

З питання видів портфоліо єдності серед освітян немає. Найчастіше використовується такий поділ:

- *портфоліо документів*, яке засвідчує навчальний процес школяра. Це роботи, зібрані впродовж усього періоду навчання;
- *портфоліо процесу* – охоплює ескізи, чернетки, плани й інші матеріали, які демонструють вироблення в учня загальнонавчальних і предметних умінь, відображають його рефлексію навчального процесу;
- *портфоліо показове (презентаційне)*, демонструє підсумковий рівень навченості. Містить найкращі (обов'язково завершені) роботи, дібрані учнем і вчителем, а також письмовий аналіз школярем змісту портфоліо [3].

«Портфоліо» повинно включати в себе наступний матеріал (але зовсім не обов'язково ним обмежуватися):

- титульна сторінка (назва самого «Портфоліо», ім'я учня, назва предмета, період створення «Портфоліо» - дати початку і закінчення, ім'я вчителя);
- зміст «Портфоліо»;
- коротка історія успіхів учня з хімії (щонайменше три друковані сторінки – аналіз власних результатів з хімії: що легше вдається, що складніше, у чому ці труднощі);
- доповіді, домашні роботи (вісім робіт, щонайменше з чотирьох різних розділів: необхідно включити один приклад, що ілюструє вашу індивідуальність, оригінальність мислення, а також хоча б один приклад, що описує декілька різних підходів до вирішення однієї і тієї ж проблеми, задачі);
- контрольні, самостійні роботи (п'ять робіт щонайменше з трьох тем, у тому числі, хоча б одну роботу, що демонструє підхід до виправлення помилок та корекції свого розуміння тих чи інших хімічних понять);
- тести (чотири різних теста не менше, ніж з трьох тем);
- використання інформаційних технологій (два приклада використання інформаційних технологій у роботі з проєктів, програмованому матеріалу);
- груповий проєкт (детальний опис групового проєкту, в якому ви приймали участь);
- ваша улюблена робота (цей розділ повинен бути названий «Моя улюблена робота», а також повинно бути присутнє пояснення чому ви обрали саме цей вид роботи);
- оцінка батьків/рецензента (письмова рецензія батьків або незалежного рецензента).

Портфоліо є важливим мотивуючим фактором навчання, так як набуваючи різну структуру, організоване таким чином, що націлює учня на демонстрацію прогресу.

Література

1. Голуб Г.Б. Портфолио в системе педагогической / Г. Б. Голуб, О. В. Чуракова // Педагогическая диагностика – 2005. – №3. – С.56-79.
2. Захарова Г. Контрольне оцінювання учнів в особистісно орієнтованому навчанні / Г. Захарова // Хімія. Біологія. – 2004. - № 57. – С. 1-19.
3. Зачесова Е. В.Технологія "портфолио" и возможности ее применения в обучении / Е. В. Зачесова // Педагогическая диагностика – 2007. – №4. – С.79-86.
4. Фасоля А. Портфолио? "Папка успіху"? Навіщо вони нам? / А. Фасоля // Дивослово – 2008. – №5. – С. 20-24.

ПРО ВИХОВАННЯ «ЛЮДИНИ-СВІТУ»

Пивовар Н.М., Хілінська Т.В. (м. Полтава)

Людство, вступивши у ХХІ століття, починає усвідомлювати свою відповідальність за продовження життя на Землі. Єдність з природою та підтримка її ресурсів у планетарному масштабі, причетність до процесів розвитку ноосфери, включеність у техногенну цивілізацію об'єднують людей. Тому у вихованні «людини-світу» головними ідеалами, на наш погляд, повинні виступати:

- гармонія людини з Всесвітом та людством вцілому;
- доцільність поведінки людини як істоти біосоціальної, в умовах розвитку ноосфери.

Виховання молоді як «людей-світу» може здійснюватися за такими напрямками:

- формування планетарного мислення;
- гармонізація взаємин людини з оточуючим світом;
- виховання у душі ненасилля;
- утвердження гуманістичного типу відносин між людьми.

Форми реалізації виховних завдань різні:

1. аналіз негативних наслідків контакту людини з навколишнім середовищем;
2. дослідження екологічного стану місцевості, де проживають;
3. оцінки стану свого регіону у порівнянні з іншими областями своєї країни, світу;
4. дослідження несприятливих екологічних зон та аналіз причин їх виникнення.

Виховання у душі ненасилля передбачає наступні форми:

1. формування уявлення про рівність людей, як членів єдиної людської спільноти;
2. навчання співробітництву і діалогу на рівні взаємодії окремих людей – носіїв різних поглядів і концепцій різних національних груп, різних культур;
3. вияв та аналіз різних життєвих проблем та ситуацій з позиції безконфліктності;
4. вивчення документів, які визначають морально-правову основу педагогіки ненасилля;
5. знайомство з історією миротворчих рухів у світі і в Україні.

Даний перелік форм не повний і може розширюватися за рахунок творчих розробок проблеми виховання «людини-світу».